

Onderzoeksplan 2022 Eenheid Audit en Advies

Ter vaststelling door Gedeputeerde Staten

Ambtelijk opdrachtgever: Hennie Koek
Ambtelijk opdrachtnemer: Jacques van Kempen

Definitief 1.0 (na verwerking opmerkingen uit het directieteam)
21 december 2021
Eenheid Audit en Advies

Inhoudsopgave

1	TOTSTANDKOMING ONDERZOEKSPLAN 2022	3
1.1	Risicoanalyse als basis voor een optimale programmering.....	3
1.2	De risicobenadering en de consequenties voor de communicatie	3
1.3	Monitoring van aanbevelingen, trends en ontwikkelingen	4
1.3.1	Aanbevelingen	4
1.3.2	Trends en ontwikkelingen	4
2	DE SAMENSTELLING VAN DE OPDRACHTENPORTEFEUILLE.....	5
2.1	Onderwerpen vanuit de onderzoeksuniverse	5
2.2	Andere onderwerpen	5
2.3	Onderzoeksdoel, risico en onderzoeksvragen per onderwerp	6
2.4	Randstedelijke Rekenkamer.....	10
2.5	Confrontatie benodigde en beschikbare capaciteit.....	10
2.6	Voorstel hoofd Eenheid Audit en Advies aan Gedeputeerde Staten.....	10

1 Totstandkoming onderzoeksplan 2022

1.1 Risicoanalyse als basis voor een optimale programmering

Een optimaal onderzoeksplan is gebaseerd op een integrale risicoanalyse, waarbij als uitgangspunt geldt dat potentiële onderwerpen met het hoogste risico kwalificeren voor opname.

In 2020 heeft de Eenheid Audit en Advies (EAA) een begin gemaakt met het opzetten van een zogeheten onderzoeksuniverse. Dit is een overzicht van alle relevante systemen, beleidsprestaties/opdrachten, thema's en processen van de provinciale organisatie. In dit overzicht is per onderwerp een inschatting gemaakt van de inherente risico's die kleven aan dit onderwerp, alsmede van de mate van beheersbaarheid van deze risico's.

Dit onderzoeksuniverse heeft aan de basis gelegen van de gesprekken die de EAA in de aanloop naar het onderzoeksplan 2022 heeft gevoerd met ambtelijk opdrachtgevers, behandelend ambtenaren en lijnmanagers. Centraal in deze gesprekken stond hun inschatting van de risico's met betrekking tot de onderwerpen waarbij zij zijn betrokken. De EAA heeft beoordeeld of deze inschatting realistisch is. Daarbij heeft de EAA per onderwerp een onderscheid gemaakt in het inherente risico en beheersingsrisico. Met betrekking tot het inherente risico zijn factoren als het maatschappelijk belang, de ermee gemoeide reputatie van de provincie, het financiële belang, de complexiteit van wet- en regelgeving en de mogelijkheid van fraude meegewogen. Het beheersingsrisico betreft de mate waarin de inherente risico's worden tenietgedaan door beheersmaatregelen.

Vervolgens is de informatie uit de gesprekken verwerkt in het onderzoeksuniverse, waarna de EAA een selectie heeft gemaakt uit de onderwerpen. Daarbij is niet alleen gekeken naar de hoogste scores op het restrisico, maar bijvoorbeeld ook of het desbetreffende onderwerp eerder is onderzocht. Van een aantal onderwerpen is vastgesteld dat ze, gezien de ontwikkeling waarin zij verkeren, beter na 2022 kunnen worden opgepakt. De selectie is opgenomen in paragraaf 2.1.

Naast onderwerpen met het hoogste risicoprofiel, bevat de selectie ook twee verplichte onderwerpen (de DigiD-audit en de interne audit in het kader van de Wet politiegegevens), twee vaste onderwerpen (integriteit en advisering inzake het opgavegericht werken en organiseren), en een vervolgonderzoek naar de volwassenheid ten aanzien van invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Een eerdere versie van dit plan is voor commentaar voorgelegd aan het Directieteam.

1.2 De risicobenadering en de consequenties voor de communicatie

Het nu voorliggende onderzoeksplan markeert een trendbreuk met de programmeringen van voorgaande jaren. De EAA stelt niet langer de informatiebehoefte van de opdrachtgever van een onderzoek centraal, maar het geven van aanvullende zekerheid voor de gehele organisatie op basis van haar eigen risico-inschatting. Doordat de EAA zelf de selectie van onderwerpen heeft gemaakt, ontbreken in de programmering de opdrachtformuleringen die in voorgaande jaren als bijlage in de programmering werden opgenomen. Volstaan is met beschrijving van de doelstelling en de centrale onderzoeksvraag per opdracht. Vóór aanvang van het onderzoek zal de opdracht verder worden uitgewerkt in een plan van aanpak en worden afgestemd met de opdrachtgever.

Voor het opdrachtgeverschap van de afzonderlijke opdrachten maakt de risicobenadering in principe niets uit. Dit is nog steeds de verantwoordelijke ambtelijk opdrachtgever of lijnmanager. Om toch een zo goed mogelijk draagvlak te creëren, is de beoogd opdrachtgever geïnformeerd over onze keuze en is hem of haar aansluitend gevraagd naar mogelijke aandachtspunten en het gewenste tijdvak van onderzoek.

Met de risicobenadering is overigens niet gezegd dat verzoeken vanuit de organisatie niet meer worden gehonoreerd. Dit kan nog steeds. Wel zal de EAA deze verzoeken op basis van haar risicobenadering afwegen tegen andere onderwerpen en kiezen voor het onderwerp met het hoogste risicoprofiel.

1.3 Monitoring van aanbevelingen, trends en ontwikkelingen

1.3.1 Aanbevelingen

Voor elke onderzoeksopdracht bespreekt de EAA een half jaar na oplevering van de eindresultaten met de betrokken opdrachtgever wat is gedaan met haar aanbevelingen. Over het totaalbeeld van de mate van opvolging zal de EAA rapporteren in haar jaarverslag aan GS en PS.

1.3.2 Trends en ontwikkelingen

Bij het uitzoomen van de conclusies en aanbevelingen uit opdrachten van de EAA kunnen bepaalde trends worden ontwaard. Deze trends heeft de EAA in 2020 in relatie gebracht met de ontwikkelingen in de provinciale organisatie en gebundeld in een zogeheten rode draden-notitie. Hiermee is tevens de eerdere notitie uit 2018 geactualiseerd. De notitie is uitgebracht aan het Directieteam en de uitkomsten ervan zijn gedeeld met het Directieteam en het Concernteam. Voor 2022 brengt de EAA een nieuwe rode draden-notitie uit.

Ontwikkelingen in het kader van het opgavegericht werken (OGW) en opgavegericht organiseren (OGO) worden eveneens gemonitord. De hieruit resulterende aandachtspunten worden teruggegeven aan het Directieteam en de coördinator van het transitietraject. De eerste keer heeft in november 2021 plaatsgevonden.

2 De samenstelling van de opdrachtenportefeuille

2.1 Onderwerpen vanuit de onderzoeksuniverse

Nr.	Titel	Reikwijdte	Primair / Onderst.	Functie opdrachtgever	Aanvang kwartaal	Gepland aantal uren
1	Rechtsbescherming	Provinciebreed	O	MT-lid afdeling FJZ	Vanaf Q1	300
2	Wetten met betrekking tot het delen en publiceren van informatie	Provinciebreed	O	AOG	Vanaf Q2	300
3	Elektriciteit & gebouwde omgeving	Beleidssterrein ruimtelijke ordening / milieu	P	AOG	Vanaf Q2	300
4	Groeiagenda	Beleidssterrein Economie	P	AOG	t.b.i.o.	300
5	Programma aanpak stikstof	Beleidssterrein Milieu	P	AOG	Q1 of Q2	300
6	Wagenpark / gebruik dienstauto's	Facilitaire Zaken	O	MT-lid afdeling FZ	Q3	300
7	Instream, doorstroom en uitstroom van medewerkers	Provinciebreed	O	MT-lid afdeling P&O	Q4	300
8	Softwareontwikkeling en -testen	Provinciebreed	O	MT-lid afdeling I&A	Q2/Q3	300
9	Proces vergunning voor woningbouw	Beleidssterrein Wonen	P	AOG Omgevingsdiensten	Q1	400
10	Verkeersveiligheid	Beleidssterrein beheer infra	P	MT-lid DBI	Elk kwartaal mogelijk	300
11	Duurzame infrastructuur	Beleidssterrein aanleg en beheer infra	P	AOG	Vanaf Q2	300
12	Arbeidscapaciteit	Provinciebreed	O	AOG	Vanaf Q4	300
Totaal aantal						4.000

2.2 Andere onderwerpen

Nr.	Titel	Reikwijdte	Primair / Onderst.	Functie opdrachtgever	Aanvang kwartaal	Gepland aantal uren
13	DigiD-audit	Informatisering & Automatisering	O	Hoofd afdeling I&A	Q4	300
14	Interne audit in het kader van de Wet politiegegevens	Beleidssterreinen beheer infra, Groen	P	Directeur DBI	Q4	300
15	Integriteit	Provinciebreed	O	Provinciesecretaris	Q3 of Q4	300
16	Ontwikkelingen inzake OGW / OGO	Provinciebreed	O	Provinciesecretaris	Gehele jaar	100
17	Volwassenheid AVG	Provinciebreed	O	Functionaris voor Gegevensbescherming	t.b.i.o.	300
18	Actieonderzoek professioneel werken in transities	Provinciebreed	O	Concerndirecteur	Q2	300
Totaal aantal						1.600

t.b.i.o. = te bepalen in overleg

2.3 Onderzoeksdoel, risico en onderzoeksvragen per onderwerp

Nr.	Titel	Onderzoeksdoel, risico en onderzoeksvragen
1	Rechtsbescherming	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van aanvullende zekerheid over de beheersing van het proces rechtsbescherming bij de aanwending door burgers, bedrijven en instanties van hun rechtsmiddelen tegen een beslissing van de provincie. Risico: Rechtsbescherming burgers, bedrijven en instanties is ontoereikend. Vragen: In welke mate waarborgt de provincie een adequate afwikkeling van klachten en bezwaren van burgers, bedrijven en instanties? Wat is eventueel nodig voor verbetering van deze bescherming?
2	Wetten met betrekking tot het delen en publiceren van informatie	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van aanvullende zekerheid over de invoering van wetten die tot doel hebben bij te dragen aan een grotere transparantie van de overheid en aan een grotere efficiency bij informatie(her)gebruik. Voorbeelden zijn de Wet open overheid (Woo, in werking per 1 juni 2022), de Wet elektronische publicaties (Wep, per 1 juli jl. van kracht) en de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who, per 18 juni 2015 van kracht). De wetten hebben met elkaar gemeen dat een goede naleving alleen mogelijk is door al bij het creëren en bewaren van informatie rekening te houden met de wettelijke vereisten ('transparency by design') Risico: Een gebrekkige informatiehuishouding leidt tot claims vanuit de samenleving, herstelacties om toch te voldoen aan de informatieverzoeken, en schade aan de reputatie van de provincie als transparante overheid. Vragen: In welke mate houdt de provincie bij het creëren en bewaren van informatie al rekening met wetgeving op het gebied van delen en publiceren? Wat kan beter? Hoe staat het met de invoering van deze wetgeving en de Woo in het bijzonder? Wat is eventueel nog nodig voor een beheerste invoering?
3	Elektriciteit en gebouwde omgeving	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Bijdragen aan een beheerste uitvoering van het programma. Risico: Een ontoereikende programmaopzet leidt tot een niet optimale inpassing van wind- en zonenergie in de openbare ruimte. Vraag: In welke mate staat de programmaorganisatie gesteld voor een goede beheersing van alle externe ontwikkelingen rond wetgeving en gebouwde omgeving? Welke verbeteringen zijn eventueel nodig?
4	Groeiagenda	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Verkrijgen van aanvullende zekerheid over de wijze waarop de samenwerking tussen de provincie en andere partijen op het gebied van economische stimulering is vormgegeven. Risico: Als gevolg van een niet optimale samenwerking worden kansen gemist om de economie binnen de provincie te stimuleren. Vragen: Wat is het beeld van deze samenwerking? Welke verbeteringen zijn eventueel mogelijk?

Nr.	Titel	Onderzoeksdoel, risico en onderzoeksvragen
5	Programma aanpak stikstofkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Verkrijgen van aanvullende zekerheid over de mate van effectiviteit van het programma aanpak stikstofkwaliteit. Risico: Een niet effectieve programmaopzet leidt tot vermindering van de stikstofreductie. Vragen: In welke mate borgt de opzet van het programma een zo effectief mogelijke aanpak van de stikstofproblematiek, gegeven de beïnvloedingsfeer van de provincie? Welke maatregelen zouden eventueel nog meer kunnen worden genomen in het kader van dit programma?
6	Wagenpark / gebruik dienstauto's	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Verkrijgen van inzicht in de mate waarin het proces rond het gebruik van dienstauto's is verbeterd naar aanleiding van een eerder onderzoek van de EAA. Risico: Een niet optimale inzet van de dienstauto's leidt tot oneigenlijk gebruik en naheffing door de belastingdienst. Vragen: In welke mate borgen de genomen maatregelen (waaronder de registratie van dienstauto's) een goede beheersing van het gebruik van dienstauto's? Welke verbeteringen zijn eventueel mogelijk?
7	Instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van aanvullende zekerheid over de mate van beheersing van het proces van instroom, doorstroom en uitstroom van (externe) medewerkers, ten aanzien van integriteit en informatieveiligheid. Risico: Een onbeheerst proces kan leiden tot niet integer handelen door medewerkers, waaronder oneigenlijk gebruik van bevoegdheden en provinciale middelen. Vragen: In welke mate borgen de genomen maatregelen bij de instroom, doorstroom en uitstroom van (externe) medewerkers dat zij integer handelen en geen misbruik maken van bevoegdheden en middelen? Welke verbeteringen zijn eventueel mogelijk?
8	Softwareontwikkeling en -testen	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van aanvullende zekerheid over de mate van beheersing van het proces rond de ontwikkeling en het testen van software die in huis wordt gemaakt voor bijvoorbeeld het datagedreven werken. Risico: niet voldoende ontwikkelde of geteste software leidt tot onveilige software, een gebrekkige functionaliteit, foutcorrecties en/of herstelacties. Vragen: In welke mate borgen de genomen maatregelen in en rond dit proces dat de software voldoet aan de daaraan te stellen eisen op het gebied van informatieveiligheid, privacy en dergelijke? Welke verbeteringen zijn eventueel mogelijk?
9	Proces vergunning voor de woningbouw	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Verkrijgen van aanvullende zekerheid over de mate van beheersing van het proces van indienen, toetsen en afwikkelen van vergunningaanvragen in het kader van de woningbouw. Risico: Een onbeheerst proces leidt tot onnodige vertraging bij de afwikkeling van vergunningaanvragen en daarmee tot het niet tijdig behalen van de doelstellingen op het gebied van de woningbouw. Vragen: In welke mate loopt dit proces beheerst? Welke verbeteringen zijn mogelijk?

Nr.	Titel	Onderzoeksdoel, risico en onderzoeksvragen
10	Verkeersveiligheid	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Verkrijgen van aanvullende zekerheid over de wijze waarop de provincie haar streven wil verwezenlijken om 0 verkeersslachtoffers in 2050 te realiseren. Risico: Een gebrekkige inzet van provinciale middelen (analyse van ongevallen, aanleg en aanpassing van verkeerssituaties, educatie op scholen, voorlichting) leidt tot een gemis aan focus (op de aanpak van kritieke locaties, gedrag, andere randvoorwaarden) bij het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers. Vragen: In welke mate verloopt de aanpak van verkeersveiligheid beheerst? Wat kan eventueel beter?
11	Duurzame infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Verkrijgen van aanvullende zekerheid over de wijze waarop de provincie rekening houdt met duurzaamheid bij de aanleg van (vaar)wegen. Risico: Het niet (voldoende) betrekken van duurzaamheid bij de aanbesteding van (vaar)wegen leidt tot gemiste kansen op het gebied van duurzaamheid. Vragen: In welke mate wordt bij de aanbesteding van werken op het gebied van de aanleg en het beheer van (vaar)wegen rekening gehouden met duurzaamheid? In welke mate is er inzicht in de kosten van verduurzaming? Welke verbeteringen zijn mogelijk?
12	Arbeidscapaciteit	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van aanvullende zekerheid over de mate waarin de provincie zicht heeft op de arbeidscapaciteit, op de inzet ervan en op de toepassing van de bijbehorende spelregels. Risico: Een gebrekkig zicht op de arbeidscapaciteit dan wel een gebrekkige toepassing en naleving van de spelregels leidt tot een niet optimale inzet van het huidige bestand aan werknemers, tot onnodige werving van nieuwe medewerkers, tot onnodige inhuur van externe medewerkers en tot een te krappe bemensing van de provinciale opgaven en taken. Vragen: In welke mate heeft de provincie bij het bemensen van haar opgaven zicht op de arbeidscapaciteit? Worden de bijbehorende spelregels naar behoren toegepast en nageleefd? Welke verbeteringen zijn mogelijk?
13	DigiD-audit (verplicht)	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van een oordeel over de mate waarin wordt voldaan aan de DigiD-beveiligingsrichtlijnen en daarover te rapporteren aan Logius. Risico: Het niet (volledig) voldoen aan de DigiD-beveiligingsrichtlijnen leidt tot het beëindigen van de DigiD-aansluiting door Logius. De DigiD-aansluiting gebruikt de provincie voor het ontvangen van onder andere subsidieaanvragen, klachten en bezwaren en sollicitaties op de functie van burgemeester. Vragen: Is de beveiliging van de DigiD-aansluiting op orde? Welke verbeteringen zijn mogelijk?
14	Interne audit in het kader van de Wet politiegegevens (verplicht)	<ul style="list-style-type: none"> Doel: Het geven van een oordeel over de mate waarin de provincie maatregelen heeft getroffen voor correcte naleving van de bepalingen van de Wet politiegegevens bij het uitvoeren van haar boa-taken. Risico: Het niet (volledig) voldoen aan de bepalingen van de Wet politiegegevens kan leiden tot boetes van de kant van de Autoriteit Persoonsgegevens, claims van benadeelde burgers en (in extremis) tot het intrekken van de boa-bevoegdheden door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Vragen: Heeft de provincie voldoende maatregelen getroffen voor goede naleving van de bepalingen van de Wet Politiegegevens? Welke verbeteringen zijn mogelijk?

Nr.	Titel	Onderzoeksdoel, risico en onderzoeksvragen
15	Integriteit	<ul style="list-style-type: none"> • Doel: Verkrijgen van aanvullende zekerheid over de mate van integriteitsbewustzijn bij de medewerkers van de provincie door jaarlijks organisatiebreed een integriteitsaspect preventief door te lichten. Aanvullend het bijdragen aan dit bewustzijn door het uitvoeren van het onderzoek (onderzoek als interventie). • Risico: Een onvoldoende ontwikkeld integriteitsbewustzijn leidt tot (onbewust) niet integer handelen van provinciale medewerkers. • Door P&O is gekozen om in de tweede helft van 2022 preventief onderzoek te doen naar sociale integriteit - zoals (seksuele) intimidatie en pesten - gekoppeld aan het thuiswerken.
16	Ontwikkelingen in het kader van OGW/OGO	<ul style="list-style-type: none"> • Doel: Bijdragen aan een goede invoering van het opgavegerichte werken (OGW) in de provinciale organisatie. • Risico: Een invoering van het OGW die niet in lijn is met de uitgangspunten leidt tot onduidelijkheid bij de uitvoering van taken en opgaven van de provincie en daarmee tot verlies van tijd, geld en energie. • Vragen: Welke aandachtspunten kunnen worden meegegeven bij de invoering? Welke verbeteringen zijn mogelijk?
17	Privacy volwassenheid (AVG)	<ul style="list-style-type: none"> • Doel: Het geven van aanvullende zekerheid over de mate van volwassenheid van de organisatie bij de naleving van regelgeving op het gebied van privacy. • Risico: Het niet naleven van regelgeving op het gebied van regelgeving leidt tot klachten van (benadeelde) burgers, een claim van de Autoriteit Persoonsgegevens en verlies van reputatie van de provincie als een zorgvuldige overheid. • Vragen: Welk volwassenheidsniveau heeft de provinciale organisatie met betrekking tot regelgeving op het gebied van privacy? Welke verbeteringen zijn mogelijk?
18	Actieonderzoek professioneel werken in transities	<ul style="list-style-type: none"> • Doel: Door middel van zogeheten actieonderzoek bijdragen aan een goede uitvoering van transitievraagstukken. Actieonderzoek is een aanpak waarbij de EAA onderzoek doet samen met mensen uit de praktijk. Het ontwikkelen van nieuwe kennis en het verbeteren van de praktijk gaan daarbij gelijk op. De aard van het onderzoek is niet oordelend, maar meer die van een waarderend onderzoek (appreciative inquiry), waarbij samen wordt geanalyseerd wat er aan de hand is, hoe het anders zou kunnen, en in de praktijk te testen wat werkt en wat niet. • Risico: Een niet goede uitvoering van transitievraagstukken kan leiden tot oplossingen die niet (voldoende) antwoord geven op maatschappelijke vraagstukken • Vragen: Welke leerervaringen dienen als basis voor interventies op systeemniveau? Wat werkt, wat niet, en waarom niet?

2.4 Randstedelijke Rekenkamer

In het najaar 2021 is de Randstedelijke Rekenkamer (RR) begonnen met vooronderzoeken naar de onderwerpen 'fietsbeleid' en 'voedselvisie en landbouwtransitie'. Ook is zij van plan te starten met een onderzoek naar bodemdaling en circulaire economie.

2.5 Confrontatie benodigde en beschikbare capaciteit

Benodigde capaciteit

Indien alle opdrachten, die voortvloeien uit een vraag of een risico-inschatting, worden uitgevoerd, zou daarvoor een capaciteit nodig zijn van 5.600 uur. Dat is de som van de totalen in de tabellen onder de paragrafen 2.1 en 2.2.

Beschikbare capaciteit

Voor uitvoering van het onderzoeksprogramma 2022 heeft de EAA 7.100 uur beschikbaar voor onderzoek, advies en andere directe werkzaamheden. Zie onderstaande berekening:

Omschrijving	Uren
Beschikbare onderzoekscapaciteit EAA-medewerkers	6.950
Bij: onderzoeksbudget	300
Totaal beschikbare uren 2021	7.250
Af: afronding lopende opdrachten uit 2021 ¹	1.450
Af: opstellen onderzoeksplan 2023 inclusief bijwerken onderzoeksuniverse	500
Netto beschikbare uren voor het onderzoeksprogramma 2021	5.300

De beschikbare capaciteit van de EAA (5.300 uur) is minder dan het aantal geplande uren voor het oppakken van de opdrachten (5.600). De EAA spant zich in om door middel van een zo efficiënt mogelijke uitvoering van haar onderzoeksprocessen alle opdrachten uit te voeren.

2.6 Voorstel hoofd Eenheid Audit en Advies aan Gedeputeerde Staten

Stem in met de uitvoering van de in paragrafen 2.1 en 2.2 voorgestelde onderzoeken in 2022 door vaststelling van het onderzoeksplan 2022.

¹ Betreft DigiD-audit, beheerorganisatie Rijnlandroute, informatiebeveiliging bij telewerken, renovatie C-gebouw, nieuwe wet- en regelgeving, genereren van inkomsten, transitie, bewustzijn bij de omgang met informatie, lessen uit implementatie PINK en operationele techniek (objectbediening).